

PREHRANA DOJENČADI I MALE DJECE U KRIZNIM SITUACIJAMA

IMPRESUM

Izdavač za RH: UNICEF-Ured za Hrvatsku
ISBN 978-953-7702-79-3

Sadržaj publikacije temelji se na seriji infografika o prehrani dojenčadi i male djece u kriznim situacijama (IYCF-E), 2021. koje je izradila Radna skupina za prehranu dojenčadi u kriznim situacijama (IFE-CG).

Izradu ove publikacije na engleskom jeziku omogućila je velikodušna potpora američkog naroda kroz Agenciju za međunarodni razvoj (USAID).

UNICEF - Ured za Hrvatsku omogućio je prijevod na hrvatski jezik, grafičko uređenje i tisak.

Sadržaj je odgovornost autora i ne odražava nužno stavove USAID-a, Vlade SAD-a ili UNICEF-a.

SADRŽAJ

1. Uvod	4
2. Definicije i kratice	5
3. Rani početak dojenja u kriznim situacijama	7
Ključni savjeti za uspješno dojenje u prvim danima života	8
Kako vi možete podržati rani početak dojenja?	9
Posebna skrb za rizične majke i bebe	11
4. Prehrana dojenčadi tijekom izbijanja zaraznih bolesti	12
Upute za nastavak dojenja u slučaju izbijanja bolesti	13
Upute za alternative u slučaju izbijanja bolesti	14
5. Prehrana zamjenskim mlijekom - planiranje i upravljanje u kriznim situacijama	16
Individualnom procjenom provjerite jesu li ispunjeni uvjeti za BMS podršku?	16
Osmislite i isplanirajte program upravljanja hranjenjem zamjenskim mlijekom	17
6. Sprječavanje i upravljanje neprikladnim donacijama za sve ključne dionike	23
Sprječite neprikladne donacije	26
Otkrijte i upravljajte nespriječenim donacijama	28

1. UVOD

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj je, u suradnji s udrugom Roditelji u akciji - Roda kao implementacijskim partnerom u projektu *Odrastanje – pristup informacijama o zdravlju, prehrani i odgovornoj skrbi, resursima i podršci za primarne skrbnike djece 0-6 godina iz Ukrajine*, preveo i pripremio seriju infografika „Prehrana dojenčadi u kriznim situacijama“ izrađenih od strane IFE Core Group¹ za nacionalna zdravstvena tijela, donositelje zdravstvenih i prehrambenih politika, strukovne udruge, međunarodne i humanitarne organizacije, civilnu zaštitu, potencijalne donatore, medije i druga tijela i osobe koja rade na pripravnosti i odgovoru na krizne situacije, kako bi učinkovitije uspostavili sustav podrške prehrani male djece.

Tijekom zadnjih godina svjedočili smo nizu kriznih situacija, od poplave u Gunji, migrantsko-izbjegličkog vala tijekom kojeg je i velik broj dojenčadi i male djece u vrlo kratkom roku prošao kroz našu zemlju, do potresa i pandemije COVID-19. Rat u Ukrajini dodatno je učvrstio stavove stručnjaka koji se angažiraju u kriznim situacijama da je protokole za prehranu djece tijekom kriza potrebno učiniti dostupnima i jasnijima. Ti protokoli odnose se na različite dionike i sektore, oni uključuju donositelje

odluka, vladine agencije, međunarodne i lokalne nevladine organizacije, zdravstveni sektor, sektor obrazovanja, roditelje, zajednicu, medije, donatore i druge.

U ovom dokumentu u sažetom obliku nalaze se odabrani dijelovi uputa različitim dionicima preuzeti iz serije infografika „Prehrana dojenčadi u kriznim situacijama“ izrađenih od strane IFE Core Group koje možete naći na stranicama <https://www.parentingincroatia.eu/hr/za-strucnjake-na-terenu/> te su podrška naporima u osiguravanju da djeca u kriznim situacijama dobiju potrebnu prehranu i podršku za svoj zdrav razvoj, uključujući promociju dojenja kao najboljeg načina prehrane u ranom djetinjstvu.

Ove upute, uz protokole za osiguranje optimalne prehrane djece tijekom kriznih situacija, daju i upute za upravljanje neprikladnim donacijama mliječnih pripravaka, što je u dosadašnjim kriznim situacijama, pa i u Hrvatskoj, nerijetko bio izazov pomagačima i organizacijama koje pružaju podršku na terenu.

2. DEFINICIJE I KRATICE

Definicije i kratice koje se koriste u dokumentu:

Novorođenčad - Djeca od rođenja do dobi od mjesec dana.

Dojenčad - Djeca od rođenja do navršениh dvanaest mjeseci.

Mala djeca - Djeca u dobi od jedne do tri godine.

Isključivo dojenje - Prehrana samo humanim mlijekom.

Zamjensko mlijeko - Sve vrste mlijeka koje nisu humanog podrijetla, tvornički mliječni pripravak. Tvornički prerađeno zamjensko mlijeko koje se dijeli na početnu i prijelaznu hranu za dojenčad. Početna hrana za dojenčad - Prema Uredbi 609/2013 hrana namijenjena dojenčadi u prvim mjesecima života koja sama za sebe zadovoljava prehrambene potrebe takve dojenčadi do uvođenja odgovarajuće dodatne prehrane. Prema preporukama WHO ta hrana je namijenjena djeci mlađoj od šest mjeseci. Prijelazna hrana za dojenčad - Prema Uredbi 609/2013 hrana namijenjena dojenčadi kad se uvodi odgovarajuća dodatna prehrana i koja predstavlja osnovni tekući element u sve raznolikijoj prehrani takve dojenčadi. Prema preporukama WHO ta hrana je

namijenjena djeci od šest mjeseci nadalje.

Prehrana zamjenskim mlijekom - Prehrana samo mlijekom koje nije humanog podrijetla.

Dohrana - Čvrsta ili polučvrsta hrana koja se dodaje prehrani djeteta nakon šest mjeseci.

Kratice u ovom dokumentu nisu prevedene na hrvatski jezik zbog lakšeg snalaženja u drugim međunarodnim smjernicama i dokumentima u kojima ćete ih nalaziti na engleskom jeziku.

WHO - Svjetska zdravstvena organizacija

IPC mjere - preventivne i kontrolne mjere za zaraze (engl. Infection prevention and control)

OG-IFE - Operativne smjernice za prehranu dojenčadi i male djece u kriznim situacijama (eng. Operational Guidance on Infant Feeding in Emergencies)

BMS - Zamjensko mlijeko (engl. Breastmilk substitute)

¹ www.ennonline.net/ife

IYCF - Prehrana dojenčadi i male djece (engl. Infant and Young Child Feeding)

IYCF-E - Prehrana dojenčadi i male djece u kriznim situacijama (engl. - Infant and Young Child Feeding in Emergencies)

SOP - standardni operativni postupci (engl. Standard operating procedures)

Međunarodni kod – Međunarodni pravilnik o načinu reklamiranja i prodaje nadomjestaka za majčino mlijeko

KMC - Kontakt djeteta s majkom “koža na kožu”

RUIF – tvornički mliječni pripravak spreman za uporabu (engl. Ready to use infant formula)

PIF - tvornički mliječni pripravak u prahu (eng. Powdered infant formula) tzv. zamjensko mlijeko

UN – Ujedinjeni narodi

UNICEF – Fond Ujedinjenih naroda za djecu

UNHCR – Agencija Ujedinjenih naroda za pomoć izbjeglicama

WASH standardi – opskrba vodom, sanitarni sustav i higijena (engl. water, sanitation and hygiene)

3. RANI POČETAK DOJENJA

U KRIZNIM SITUACIJAMA

Rano započinjanje isključivog dojenja spašava živote.

Dojenje bi trebalo biti prioritet tijekom humanitarnih akcija za zdravu i visokorizičnu novorođenčad.

Upozorenje

U kriznim situacijama dojenje spašava živote

U svakom trenutku – uključujući i krizne situacije – žene imaju pravo na prenatalnu i postnatalnu skrb zdravstvenih djelatnika koji imaju saznanja o dojenju i koji ga podržavaju.

STANDARDI PODRŠKE

SZO I UNICEF preporučuju:

- ▶ Neposredan kontakt koža na kožu nakon rođenja
- ▶ Početak dojenja unutar jednog sata od rođenja
- ▶ Isključivo dojenje u prvih šest mjeseci života
- ▶ Uvođenje nutritivno odgovarajuće i sigurne dohrane kod djece starije od šest mjeseci
- ▶ Nastavak dojenja najmanje prve dvije godine života
- ▶ Odgovarajuća podrška

Odgadanje početka dojenja i uskraćivanje kontakta koža na kožu dovodi majke i bebe u ozbiljnu opasnost od:

- ▶ Neonatalnih infekcija, opasno niske tjelesne temperature i šećera u krvi, slabijih otkucaja srca i disanja te smrti.
- ▶ Stresa novorođenčeta, isprekidane povezanosti majke i djeteta, zanemarivanja i napuštanja.
- ▶ Smrtnosti majki, postporođajnog krvarenja, postporođajne depresije.
- ▶ Poteškoća s dojenjem, kombinacija dojenja i druge hrane, preranog prestanka dojenja.

Ključni savjeti

za uspješno dojenje u prvim danima života

- ! Uvijek se pridržavajte Međunarodnog koda i politike svoje ustanove za hranjenje dojenčadi.
- ! Odgodite kupanje djeteta prvih nekoliko dana.
- ! Izbjegavajte bočice, dude varalice ili bilo koju hranu i tekućinu osim majčinog mlijeka.
- ! U kriznim situacijama majke mogu biti pod većim stresom nego inače i njihovo samopouzdanje može biti narušeno. To može odgoditi naviranje mlijeka ili usporiti protok mlijeka.
- ! Možete potaknuti proizvodnju mlijeka na način da majci pružite osjećaj sigurnosti i podrške::
 - Slušajte majke
 - Pružite medicinsku skrb punu poštovanja
 - Pohvalite ih i ohrabrujte
 - Zaštitite privatnost i dostojanstvo
 - Potičite primjenu kontakta koža na kožu
 - Tražite pristanak prije bilo kakvog dodira ili postupka
- ! Kad je privremeno odvajanje neizbježno, pomozite majci da se izdoji svaka 2 – 3 sata u čistu čašicu namijenjenu hranjenju.

Kako vi možete podržati rani početak dojenja?

Tijekom trudnoće

1

Razgovarajte s majkama o:

- Važnosti kontakta koža na kožu, kolostrumu, važnosti isključivog dojenja i početka dojenja unutar prvog sata
- Dojenju u prvim danima, uključujući savjete o postavljanju djeteta na dojku i ručnom izdajanju mlijeka

2

Odmah nakon rođenja

Stavite dijete u kontakt kožu na kožu s majkom:

- Stavite golo dijete na majčina gola prsa
- Osušite i pregledajte dijete na majčinim prsima
- Pokrijte majku i dijete pokrivačem
- Pobrinite se da su djetetova usta i nos vidljivi cijelo vrijeme

U prvom satu

3

Najmanje jedan sat održavajte neprekidan kontakt koža na kožu i podržite majke da započnu s dojenjem:

- Podržite dijete da samo dođe do bradavice i počne s dojenjem koristeći se svojim instinktima
- Naučite majku zašto je dojenje u prvih sat vremena važno i pomozite joj da prepozna znakove spremnosti
- Izbjegavajte prekide: odgodite postupke koji nisu hitni (npr. vaganje) i obavite potrebne postupke s djetetom na majci (npr. pregled i praćenje novorođenčeta)
- Slijedite protokol o promatranju majke i djeteta i objasnite kad je potrebno pozvati pomoć

Prvi dan

4

Nastavite podržavati dojenje:

- Ponudite praktičnu i emocionalnu podršku
- Istaknite znakove dobrog hvata i učinkovitog sisanja
- Ponudite pomoć kod poteškoća s dojenjem

5

Prilikom otpusta

Provjerite tijek dojenja, kao i majčino znanje:

- Uputite majku savjetnici za dojenje ako postoje poteškoće s dojenjem
- Opišite majci a) znakove napretka dojenčeta, b) znakove pothranjenosti i c) kako zatražiti pomoć
- Povežite majku sa službama za majke i djecu i službama za podršku dojenju
- Pobrinite se da se rođenje djeteta prijavi nadležnim institucijama

Posebna skrb

za rizične majke i bebe

Djeca niske porođajne mase ili nedonoščad

- ✓ Omogućite klockan-metodu (KMC) i strpljivo vježbajte čin dojenja.

Nakon poroda carskim rezom

- ✓ Isprobajte ležeći položaj, ležanje na boku ili položaj nogometne lopte. Pokažite drugima kako mogu pomoći majci da sigurno drži dijete u kontaktu koža na kožu.

Majke s invaliditetom ili majke s poteškoćama zbog bolesti ili ozljede

- ✓ Pružite praktičnu pomoć majci pri dojenju ili izdajanju mlijeka u čašicu.

Majke koje su doživjele seksualno nasilje

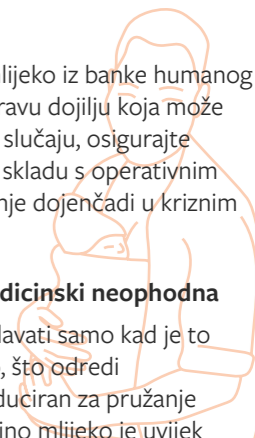
- ✓ Važno je shvatiti da dojenje može pobuditi teška sjećanja; pružite skrb u skladu s tom traumom.

Preminula majka

- ✓ Osigurajte darovano mlijeko iz banke humanog mlijeka ili pronađite zdravu dojilju koja može dojiti bebu. U krajnjem slučaju, osigurajte formulu za dojenčad u skladu s operativnim smjernicama za hranjenje dojenčadi u kriznim situacijama (OG-IFE).

Kad je dodatna hrana medicinski neophodna

- ✓ Dodatnu hranu treba davati samo kad je to medicinski neophodno, što odredi zdravstveni djelatnik educiran za pružanje savjeta o dojenju. Majčino mlijeko je uvijek najbolja opcija.

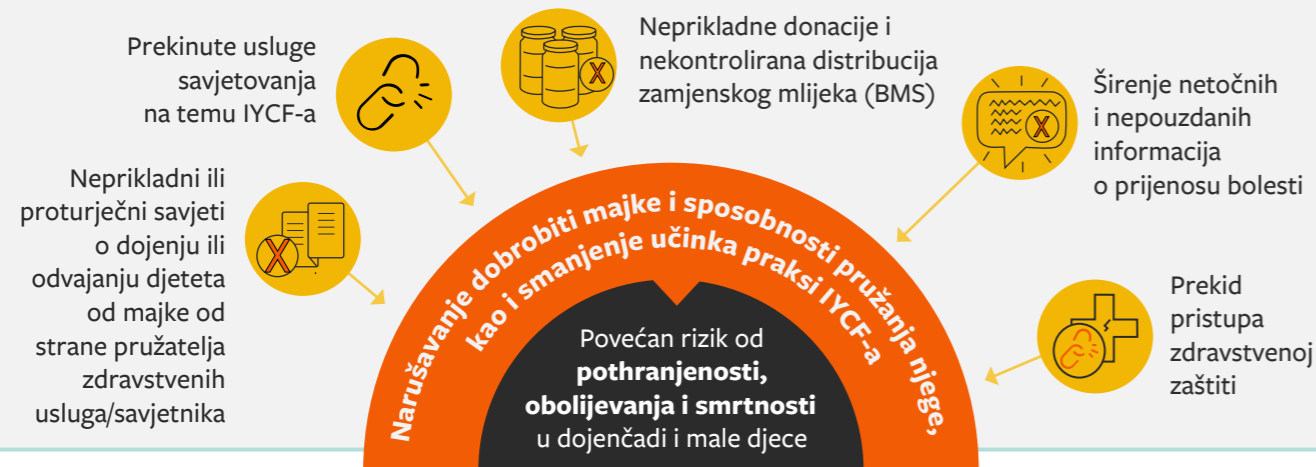
4. PREHRANA DOJENČADI TIJEKOM

IZBIJANJA ZARAZNIH BOLESTI

U svakoj kriznoj situaciji – uključujući izbijanje zaraznih bolesti – **procijenite i djelujte** kako biste zaštitili prehrabne potrebe i skrb o dojenoj i nedojenoj dojenčadi i maloj djeci.

Predvidite i procijenite utjecaj izbijanja bolesti na prehranu dojenčadi i male djece (IYCF)

Budite svjesni utjecaja izbijanja bolesti i rizika za dojenčad i malu djecu

Upute za nastavak dojenja u slučaju izbijanja bolesti?

- ✓ Adresirajte netočne i nepouzidane informacije o dojenju i promičite važnost dojenja za dojenčad
- ✓ Podržite majke koje žele ponovno započeti s dojenjem kako bi zaštitile svoje dojenče od zaraznih bolesti
- ✓ Osigurajte boravak dojene djece s majkama u bolnici
- ✓ Podržite majke koje doje, a zbog bolesti su lošeg općeg stanja

Upute za alternative u slučaju izbijanja bolesti

Dobra opcija

Mlijeko iz banke mlijeka
u skladu s ključnim uvjetima
OG-IFE-a

Najbolja alternativa

Izdojeno majčino mlijeko

Dobra opcija

Zamjenska dojilja
(kad dijete doji druga žena)

Posljednja opcija

Zamjena za majčino mlijeko
pomoću čašice/žličice

Razdvajanje od majke

Uzrokuje značajan stres, šteti mentalnom zdravlju, narušava razvoj, slabi zaštitni učinak majčinog mlijeka od zaraznih bolesti, nosi visok rizik od prestanka dojenja i veliko opterećenje za zdravstvene sustave.

Što je dojenče mlađe, rizik je veći.

Razdvojenost je privremena

Zaštitite odnos majka-dojenče

Prekid dojenja

Povećava kratkoročni i dugoročni morbiditet i smrtnost, može smanjiti stopu dojenja u općoj populaciji, narušava zdravlje i dobrobit majki, slabi potencijal majki za brigu, povećavajući rizik od zlostavljanja, zanemarivanja i napuštanja dojenčadi.

Rizici su povećani u humanitarnim okruženjima.

Prekid je privremen

Zaštitite održanje dojenja

5. PREHRANA ZAMJENSKIM MLIJEKOM - PLANIRANJE I UPRAVLJANJE

U KRIZNIM SITUACIJAMA

1

Individualnom procjenom provjerite jesu li ispunjeni uvjeti za BMS podršku?

Potrebe za zamjenskom prehranom trebaju se odrediti individualnom procjenom od strane kvalificiranog zdravstvenog djelatnika koji je osposobljen za dojenje i hranjenje dojenčadi.

Sigurniji načini hranjenja nisu mogući

- ✗ Izdojeno majčino mlijeko
- ✗ Ponovni povratak na (isključivo) dojenje - relaksacija
- ✗ Dojenje od strane zdrave žene koja nije majka djeteta
- ✗ Darovano mlijeko iz banke humanog mlijeka

I

Kratkoročna prihvatljivost hranjenjem zamjenskim mlijekom

- ✓ Majka je teško bolesna
- ✓ Relaksacija (sa zamjenskim mlijekom kao dodatkom)
- ✓ Čekanje druge sigurnije alternative
- ✓ Povećanje zaliha mlijeka za povratak na isključivo dojenje (< 6 mj.)
- ✓ Kratkoročno odvajanje

ILI

Dugoročno prihvatljiva prehrana zamjenskim mlijekom

- ✓ Dijete nije dojeno prije krizne situacije
- ✓ Zamjenska prehrana za HIV
- ✓ Majka je preminula ili je odsutna
- ✓ Rijetko zdravstveno stanje
- ✓ Majka je odbacila dojenče
- ✓ Žrtve seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja (SGBV) koje možda nisu spremne dojiti

2

Osmislite i isplanirajte program upravljanja hranjenjem zamjenskim mlijekom

Razvijte standardne operativne postupke (SOP)

U kriznim situacijama, upotreba BMS-a ovisno o situaciji zahtijeva usklađenu kombinaciju održive **skrbi i stručne podrške** kako bi se osiguralo zadovoljenje prehrambenih potreba nedojene djece i kako bi se smanjili rizici za svu djecu (uključujući dojenu djecu) zbog neprikladne upotrebe BMS-a.

- Razvijte SOP u bliskoj suradnji s tijelom za koordinaciju IYCF-E i UNICEF-om.
- Osigurajte da SOP na odgovarajući način obuhvati sve elemente programa umjetnog hranjenja u skladu s **Operativnim smjernicama za prehranu dojenčadi i male djece u kriznim situacijama**.

2

Procijenite jesu li ispunjeni higijenski uvjeti za pripremu BMS-a

Potrebni higijenski uvjeti	 Zamjensko mlijeko u prahu (PIF)	 Gotovo zamjensko mlijeko (RUIF)
Pitka voda za pripremu	Da	
Tekuća voda za pranje ruku	Da	Da
Čisto i suho skladištenje	Da	Da
Izvor topline za grijanje	Da	Da
Oprema za pranje (pitka voda i sudoper / posuda za pranje)	Da	Da Upotrebljavajte jednokratne čašice ako izvor topline i prostor za pranje nisu osigurani.

Da Osigurajte set

Ne Osigurajte hranjenje na licu mjesta

Može li se BMS set nabaviti kako bi se osigurala higijenska priprema kod kuće?

Diskretno osigurajte BMS i odgovarajuće zalihe (BMS set)

Odgovarajući BMS koji je označen na jeziku skrbnika i u skladu je s Međunarodnim kodom.

3

Nabavite pribor za hranjenje, pripremu i skladištenje

Potrebna oprema

- ✓ Čaša i žličica za hranjenje (otvorene, bez nastavka, jednostavne za čišćenje)
- ✓ Deterdžent za pranje suđa
- ✓ Papirnati ručnik

- ✓ Mjerica za BMS
- ✓ Kutija za sigurno čuvanje BMS
- ✓ Pitka voda
- ✓ Lonac za kuhanje s poklopcem
- ✓ Izvor topline

Blisko surađivati s odjelom zaduženim za WASH (voda, sanitacija i higijena). Pobrinite se da su dostupni higijenski prostor i oprema za čišćenje i pripremu, uključujući pitku vodu.

Gdje je to primjenjivo, potrebe za priborom za čišćenje mogu se smanjiti upotrebom jednokratnih čaša.

Kod korištenja zamjenskog gotovog mlijeka izbjegavate rizike povezane s nedostatkom čiste vode i pribora.

Osigurajte podršku

Kod osiguranja prehranom zamjenskim mlijekom, planirajte i usluge podrške:

- ✓ Edukacija i praktična demonstracija higijenske pripreme i čuvanja BMS-a i hranjenja u čašici. (1)
- ✓ Individualno savjetovanje o IYCF-u, uključujući dohranu, ako je primjenjivo.
- ✓ Praćenje rasta.
- ✓ Pristup zdravstvenim uslugama.

1 Nemojte poticati upotrebu bočica za hranjenje zbog visokog rizika od kontaminacije. Kad boce upotrebljavaju njegovatelji, pomozite ublažiti rizike.

4 Pružite savjete i putem direktne podrške demonstrirajte kako dijete sigurno hraniti

Upute za pripremu

Koraci		Zamjensko mlijeko u prahu (PIF)	Gotovo zamjensko mlijeko (RUIF)
1	Temeljito perite ruke sapunom i vodom najmanje 20 sekundi.	DA	DA
2	Pažljivo sterilizirajte pribor za hranjenje (npr. čašicu) i ostalu opremu. Osigurajte čistu površinu za pripremu.	DA	DA
3	Prokuhajte svježu, čistu vodu. Ostavite pokrivenu vodu da se ohladi na najmanje 70 °C. Savjet: Za 1 litru vode potrebno je oko 30 minuta da se ohladi na 70°C – nemojte čekati duže.	DA	NE
4	Slijedeći upute za pripremu, pomiješajte točnu količinu vruće vode s točnom količinom praha u očišćenoj i steriliziranoj mjernoj šalici (pomoću mjerice koja dolazi uz proizvod).	DA	NE
5	Dobro promiješajte očišćenom i steriliziranom žlicom.	DA	NE
6	Ohladite pripremljenu tekućinu dok ne postane mlaka (ne vruća) kad je kapnete na unutarnju stranu zgloba.	DA	NE
7	Zamjensko mlijeko ulijte u očišćenu i steriliziranu čašicu za hranjenje i ponudite je dojenčetu.	DA	DA
8	Bacite svu hranu koja nije pojedena u roku od 2 sata (pomiješajte s vašom hranom ili je vi pojedite ili je ponudite starijem članu obitelji).	DA	DA
9	Nakon upotrebe temeljito očistite pribor za hranjenje i pripremu.	DA	DA

5 Uspostavite redoviti raspored kontrole (svaka dva tjedna ili češće)

Pratite rast i zdravstveno stanje

Pružite savjete o prehrani dojenčadi i male djece i drugim temama (po potrebi)

Provjerite dobrobit majki

Ponovno procijenite potrebu zamjenske prehrane i mogućnost sigurnijih opcija (npr. relaktacija)

Ponovna opskrba BMS-om

Uputite na dodatne službe (po potrebi)

Zapamtite!

Slično kao i lijekovi, BMS može biti **neophodan i spasiti život**, ali se mora davati pažljivo, samo kad je to potrebno i **pod strogom kontrolom i nadzorom**.

6**Ponavljajte korak 5****dok se dijete ne počne hraniti majčinim mlijekom ili dok ne napuni najmanje 6 mjeseci****BMS je potrebno osiguravati dokle god je to dojenčetu potrebno.****Zapamtite!**

Zdravstveni radnici imaju profesionalnu odgovornost **zaštititi, promovirati i podržati** preporučene prakse za prehranu dojenčadi i male djece. Dojenje spašava živote u kriznim situacijama. Međunarodni kod o reklamiranju nadomjestaka za majčino mlijeko obavezuje nas da zaštitimo majke, skrbnike i njihovu djecu od štetnih marketinških praksi vezanih uz BMS, sve dok su djeca pod Vašom skrbi. Kod je osobito važan u kriznim situacijama.

Zdravstveni radnici trebaju se u svakom trenutku pridržavati Međunarodnog koda.**6. SPRJEČAVANJE I UPRAVLJANJE NEPRIKLADNIM DONACIJAMA ZA SVE KLJUČNE DIONIKE****ZAMJENA ZA MAJČINO MLIJEKO I OSTALI PROIZVODI U DOMENI MEĐUNARODNOG KODA****Tijekom kriznih situacija:****Nemojte tražiti, prihvaćati ili distribuirati donacije zamjena za majčino mlijeko (BMS) i drugih****Neprikladne donacije****Donacije i nekontrolirana distribucija sljedećih proizvoda ugrožavaju dojenčad:**

- **Zamjene za majčino mlijeko**, uklj. početnu hranu za dojenčad, prijelaznu hranu za dojenčad i tzv. mlijeko za rast
- **Ostali mliječni proizvodi**, npr. mlijeko u prahu ili tekuće kravlje mlijeko, sojino mlijeko, evaporirano ili kondenzirano mlijeko, fermentirano mlijeko ili jogurt.
- **Dječji čajevi, sokovi i vode** koji se reklamiraju kao da su prikladni za dojenčad mlađu od šest mjeseci.
- **Bočice, dude za bočice, izdajalice**
- **Bilo koja komercijalna hrana** koja se reklamira kao prikladna za dojenčad mlađu od šest mjeseci.

Koji je rizik?

Donirani proizvodi često:

- Krše Međunarodni kod.
- Nisu sigurni (istek roka, pogrešna vrsta, nepouzdana kvaliteta itd.).
- Dolaze u prevelikim količinama.
- Imaju oznake na pogrešnom jeziku.
- Nisu isporučeni na pouzdan način.
- Nisu higijenski prihvatljivi za krizne situacije.
- Remete proizvodnju mlijeka u dojilja.
- Ne sadrže upute, pribor i podršku koja je majkama potrebna za hranjenje dojenčadi ovisne o zamjenskoj prehrani.

Donacije i nekontrolirana distribucija izravno ugrožavaju dojenje, povećavaju hranjenje BMS-om, pothranjenost, bolesti i smrt.

Spriječite neprikladne donacije

Za ključne dionike: znate li koja je vaša uloga?

X Nikad nemojte tražiti donacije ovih proizvoda.

 Budite svjesni smjernica na snazi

Ako ste

državni, zdravstveni i nutricionistički koordinatori sektora i partneri:

- Podržite i širite **politiku** koja jasno navodi da se neprikladne donacije neće prihvaćati.
- Pobrinite se da postoji **sustav upozorenja i praćenja kršenja/donacija**.
- Stalno **osvještavajte ključne dionike**, uklj. druge sektore i potencijalne donatore, o opasnostima donacija i opće distribucije.
- Sustavno **dijelite informacije**, uklj. izvješća o kršenjima, za djelovanje (npr. provedbu) na nacionalnoj i globalnoj razini (npr. NetCode).
- Uspostavite **radnu skupinu za prevenciju i upravljanje donacijama**.
- Razvijte i distribuirajte **zajedničku izjavu** ključnim dionicima, uklj. medije, komunikacije, logistiku, donatore i partnerske agencije.

Ako ste donatori:

- Financirajte službe i potrepštine za **spašavanje života** npr. hrana za majke, kvalificirana potpora dojenju i odgovarajuće usluge podrške pri hranjenju zamjenskim mlijekom.

Za sektor dječje zaštite i socijalne skrbi:

- **Nikad nemojte uključivati** BMS u standardne pakete hrane za obitelji.
- **Koordinirajte** poslove s ostalim sektorima radi pružanja odgovarajuće podrške za hranjenje dojenčadi za odvojenu djecu i siročad.

 Prijavite sve pozive, ponude ili stvarne donacije (uklj. online medije) nadležnom tijelu.

Za sektor sigurnosti hrane:

- Osigurajte da obroci uključuju **sigurnu i primjerenu dohranu**.
- Osigurajte da je pomoć u hrani u skladu s **Kodom** i da zabranjeni proizvodi nikad nisu dijelom opće distribucije.

Za carinu i kontrolu uvoza:

- Uspostavite **mjere kontrole** carine i uvoza za provedbu vladinih smjernica
- Vodite **jasnu evidenciju** i redovito komunicirajte o zaplijenjenim predmetima (izvor, vrsta, količina).

Vojska, logistika i upravljanje kampovima

- **Usvojite politiku** donacija i distribucije.
- **Odbijte zahtjeve** za nabavu, skladištenje, transport i distribuciju ograničenih proizvoda bez službenog odobrenja.

Za medije

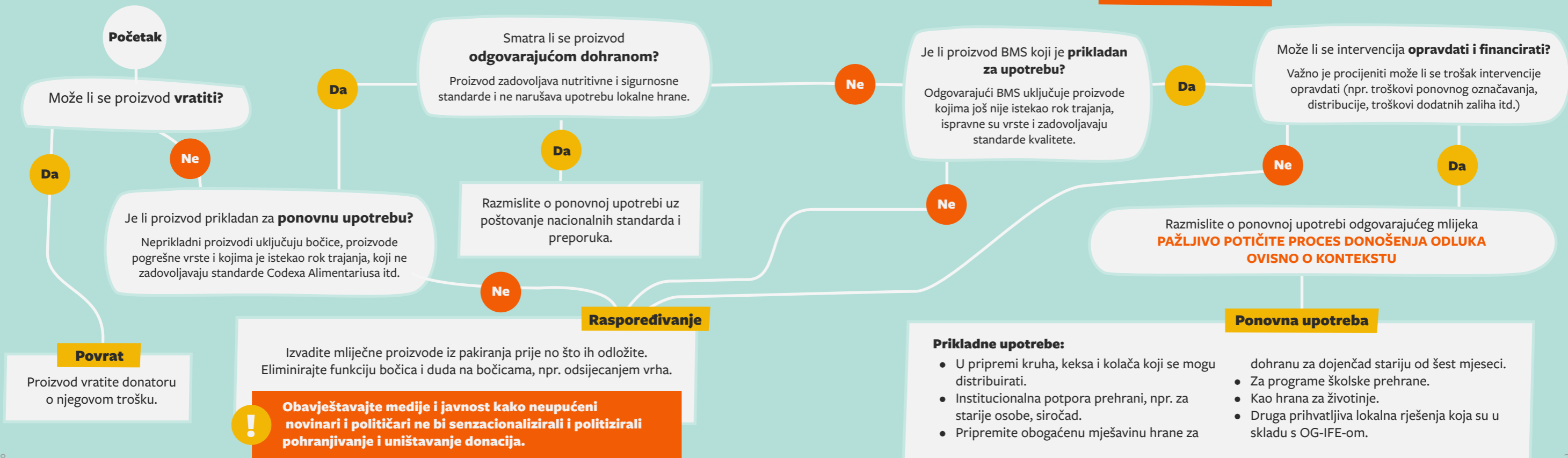
- **Nemojte tražiti** donacije ovih proizvoda.
- Širite informacije koje potiču **korisnu pomoć** i obeshrabruje štetnu pomoć.

Otkrijte i upravljajte nespriječenim donacijama

Kako se ponašati ako je neprikladna donacija već stigla? Vaš odgovor je ključan u zaštiti zdravlja i života.

Plan upravljanja donacijama

1. Otkrijte i prijavite

- Aktivirajte sustav upozorenja o kršenju/donaciji (npr. online obrazac za prijavu).
- Osvijestite sve dionike o tome zašto i kako prijaviti donacije, nekontrolirane distribucije i druga kršenja Koda.
- Brzo podijelite dolazna upozorenja s IYCF-E koordinacijskim tijelom / radnom skupinom za prevenciju i upravljanje donacijama.

2. Presretnite, transportirajte i sigurno pohranite

- Aktivirajte radnu skupinu za obradu dolaznih upozorenja.
- Odredite ovlaštenu agenciju (npr. Ministarstvo zdravstva) za brzo presretanje zabranjenih proizvoda.
- Provedite sigurnosne mjere kako biste onemogućili krađu ili ponovnu upotrebu pohranjenih proizvoda.

3. Razvrstajte i organizirajte

- Uspostavite **Plan upravljanja donacijama** radi donošenja odluka o presretnutim proizvodima.
- Osigurajte resurse za provedbu plana, uklj. financiranje, stručnost, osoblje (uklj. timove za sortiranje i rukovanje), skladišne prostore, prijevoz i opremu (npr. za dizanje/uništavanje).
- S donacijama postupajte u skladu s donešenim Planom upravljanja donacijama.

